

İnternet ve Sosyal Ağlar Demokrasi ve Kalkınma için Yaşamsaldır !

Sayın Hocalarım, Sayın Konuklar, Sayın katılımcılar, Sayın basın mensupları, ve bizi internetten izleyen netdaşlarım, hepiniz 18. İnternet Konferansı açılış törenine hoş geldiniz, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bu konferansın gerçekleşmesinde emeği geçen herkese, Konferans Yürütme Kurulu ve İnternet Teknolojileri Derneği adına teşekkür etmek istiyorum. Başta ev sahibimiz, İstanbul Üniversitesine sayın rektörümüzün sahsında teşekkür ederiz.

Bildiri veren, panele katılan, seminer veren, oturum yöneten aktif katılımcılara ve dinleyicilere, izleyicilere çok teşekkür ederim. Yerel organizasyonu yapan, canlarını dişlerine takıp gece gündüz çalışan, en başta Sıddık Yarman, Alper Cihan, Sevinç Gülseçen, Zerrin Ayvaz Reis hocalarımıza, tüm Enformatik Bölümü ve Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi mensuplarına, ve yerel ekibin lokomotifi olan Şebnem Özdemir'e çok teşekkür ederiz.

Bu konferans fikri Türkiye İnternetinin emekleme günlerinde 1995 baharında yurt dışının 64K, iç hatların 9.6 veya 19.2K olduğu günlerde, daha 2 Mbitlik omurga hayal edilirken, ortaya çıkan çalkantıyı azaltmak, paydaşları bir masa etrafında toplamak, ve ortak akıl oluşturmak amacıyla ortaya atılmıştı .

Türkiye İnterneti çok büyüdü, büyük oyuncular ve iş dünyasını bu konferansa pek çekemiyoruz. Ama, biz hala, bu konferansın, internetle ilgilenenlerin buluşma noktası, sorunların tartışıldığı bir platform, ortak aklın arandığı bir ortam olmasını arzuluyoruz. Bu konferansın, internet konusunda, topluma entelektüel liderlik etmesi arzumuzdan ve çabamızdan vazgeçmedik. Ana sorunların ülkenin gündemine taşınması, o sorunlar için alternatif çözüm arayışlarına ortam sağlama amacı hala geçerli.

İnterneti Nasıl Algılamalı ?

İnternet artık toplumun yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir; ve yaşamı sürekli olarak değiştirmektedir. Bu konferansı düzenleyenler olarak, interneti, insanlığın yeni toplum biçimi olduğunu düşündüğümüz, Bilgi Toplumunu oluşturan araç ve kavramların temsilcisi olarak görüyoruz. Sanayi devrimi insanın kol gücünü çokladı, onun etkin kullanımını mümkün kıldı. İnternetin temsil ettiği devrim ise, insanın beyin gücünü çokluyor, onun ürünlerinin paylaşılmasını, yeniden üretilmesini kolaylaştırıyor. İnternet Bilgi Toplumunun taşıyıcısı, ön modeli, katalizörü konumunda. Bireyi özgürleştiriyor, güçlendiriyor. Kitlelere örgütlenme ortamları sunuyor, onları güçlendiriyor. Hiyerarşik yapıları kırmaya başlıyor. Nasıl sanayi devrimi sancılı olduysa, Bilgi Toplumuna dönüşüm de uzun ve sancılı olacaktır. İnternet dünya üzerinde 2.7 milyar insanın katıldığı bir paylaşım, öğrenme, üretim ve eğlence ortamıdır. İnternet, sektörleri yeniden yapılandıran, meslekleri değiştiren, kamu yönetimi, demokrasi, hizmet ve ticareti yeniden tanımlayan devrimsel bir gelişmedir. Birbirlerini hiç görmeyen insanlar, insanlığın ortak mülkiyeti için ürünler geliştirmekte; özgür yazılım, açık erişim, açık ders malzemeleri, açık bilim, açık tıp, açık biyoloji gibi projeleri hayata geçirmektedirler.

Dünya Nerede, Türkiye Nereye Gidiyor ?

İnternetin boyutları konusunda bir kaç rakam verirsek: 2.7 milyara yakın insan internet kullanıcısı. İnternete kayıtlı bilgisayar sayısı 996 M(Milyon). 861M web var. 145M'sı uluslararası, toplam 265M kadar alan adları var. Blog ve video sayısının yüz milyonlar ölçüsünde olduğunu biliyoruz. Google artık sayfa sayısı vermiyor, ama 2008 de 1 trilyon URL'e ulaştığını açıklamıştı. Facebook milyarı aştı (1.120M), twitter 555, LinkedIn 184, wordpress 73 M blog var, toplamda 160M blog kabul ediliyor. Türkiye'ye gelince 16-74 yaş grubunda kullanım %49, Erkekler %59.3, Kadınlar %38.3, bu kırsal kesimde %28.6, % 29.4, % 18.4 düşüyor. İnternete kayıtlı bilgisayar 7.2 milyon rapor edildi. TR altında 342 bin alan adı var. Yurt dışında da 1.3M civarında var . Kabaca değerlendirirsek; dünya ortalamasını yakaladık ama, Avrupa ortalamasını yakalayamadık.

Uluslararası indekslere durum, parçalı bulutlu; çoğunlukla bulutlu. ITU indekslerinde durum: ICT gelişmede 69/157, beceride 55/157, internet kullanımında 73/177, erişimde 61/177. Fiyat sepetinde ise 61/161, geniş bant 70/173. Dünya ekonomik formu indeksinde uzunca bir dönem geriledik; bu sene indeksi değiştirdiler, 70'lerden 52'ye sıçradık. Yine Dünya Ekonomik Forumunda Rekabet indeksinde bir sıçrama yaparak 59 dan 43'e sıçradık. Ama, WIPO ve INSEAD'ın ürettiği Inovasyon indeksinde 68. Birleşmiş Milletlerin e-devlet indeksinde 80/192 ama e-katılımda 111/192 sıradayız. İnsani gelişme, demokrasi, basın ve ifade özgürlüğü, ve toplumsal cinsiyet indekslerinde çok kötüyüz; 90, 121/135, 154/179 . WWW vakfının sıralamasında 58/81 durumdayız: bu özgürlük, içerik ve yarar alt indeksleirnde de aynı civarda.

Türkiye İnterneti gelişiyor. Mobilde ilginç uygulamalar var, en yeni cihazları alıyoruz. Finans sektörümüz internet işinde oldukça başarılı. Kamuda Maliye, Sağlık, Adalet sisteminde önemli projeler var. E-devlet hizmetleri sunumunda Avrupa ortalamasının üstündeyiz. Büyük özel sektör interneti oldukça iyi kullanıyor. Okullar için 8 milyarlık Fatih Projesi yürüyor gözüküyor. Çeşitli ar-ge teşvikleri var, teknokentler çoğalıyor. İnternet ve Bilişimle ilgili bakanlarımız var. Silikon vadisine Steve Job, Bill Gates olmak üzere 10 girişimci gencimizi gönderiyoruz.

Türkiye Gemisi Rotasını Bilgi Toplumuna henüz döndüremedi!

Bütün bunlara rağmen, ülkede Bilişim, Bilgi Toplumu konularında bir dağınıklık söz konusu. Ülkemizde planlı, sistematik, kapsamlı ve tutarlı bir Bilgi Toplumuna yönelik olduğunu söylemek mümkün değil. 2006-2010 kapsayan Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı vardı, yenisi için bu sefer katılımcı bir şekilde çalışılıyor. Türkiye gemisinin rotasını bilgi toplumuna döndürecek boyutta sahiplenme, yapılanma, program, ve çaba yok. Arada bir söylenen iyiniyetli, parlak sözler, başlayan bir çok proje bu gerçeği değiştirmiyor. En başta, yeterli kapsamda siyasal sahiplenme ve örgütlenme olduğunu söylemek zor. Vaktinin yarısını, 1/3'ünü buna ayıran bakan, müsteşar ve genel müdür düzeyinde kimse yok. Bilgi Toplumu çalışmalarını koordine edecek kapasitede bir yapılanma yok. Yapılanma olarak, Bilgi Toplumu Dairesi, Başbakanlık e-devlet grubu, Türksat, BTK, Sanayi Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı var. Bunun bir Parlamento ayağı yok. Sivil toplumu, özel sektörü, üniversiteyi ve basını için içine çekecek, ortak akılı arayacak, saydam ve katılımcı, felsefe, kadro ve yapılar yok. Türkiye İnternetinde yönetişimin yeterli düzeyde olmayışı, ve özgürlük boyutunun eksik olması da altı çizilmesi gereken önemli eksikliklerdir.

Bilgi Toplumu Strateji ve Eylem Planının temel hedefi, emek yoğun bir ekonomiyi ve kırsal ağırlıklı bir toplumu, bilgi yoğun bir ekonomi ve toplumsal yapıya dönüştürmek olmalıdır. Farklı disiplinlerden uzmanları barındıran, esnek, bağımsız, inisiyatif alabilen, yönetişimi temel alan bir yapı gerekir. Türkiye'yi Bilgi Toplumuna taşıyacak kadroları yetiştirmeye yönelik çalışan bir programımız ve politikalarımız yok, ve var olan kadroları kamuda tutacak insan kaynakları politikalarımız sorunlu. Serbestleşme mevzuat olarak tamam ama, pratikte ağır aksak ilerliyor; istatistikler fiili tekelin devam ettiğini gösteriyor.

İnternetden ve Sosyal Ağlardan Korkmayın, onları ciddiye Alın!

Bu konferans, 3 gün 4 paralel salonda sürecektir. 10 Panel, 7 çalıştay, 3 seminer, 11 bildiri ve 1 forum oturumu olacaktır. Fatih projesi, çok önemli, çok maliyetli ve çok riskli bir projedir. Fatih oturumunda projenin mevcut durumunu öğrenmeye çalışacağız ve nasıl katkı verebileceğimizi tartışacağız. Projenin özgürlük ve toplumu aydınlatma, etkileşim boyutlarının endişe verici olduğunu belirtmekte yarar görürüz. Fatih oturumu öncesinde “İnternet ve Demokrasi” temalı foruma “Demokrasimizi Geliştirmek için İnterneti Nasıl Kullanabiliriz?”i tartışacağız. Daha sonra Türksat, Başbakanlık ve Kalkınma Bakanlığı sunumlarında Türkiye’de e-devlet ve Bilgi Toplumu Stratejisini konuşacağız.

Sosyal Ağlar ve Yeni Medya konferansının en ağırlıklı konusu. Ülkeler, kurumlar ve bireyler için artık mesele iş süreçlerin internetle uyumlu olması, onların yeniden tanımlanmasıdır. Aynı şekilde, sosyal ağlarda yer almak, web 2.0/3.0 ile uyumlu olmak, Halkla ilişkiler, reklam, tanıtım, mezun ilişkileri, örgütlenmenin sosyal ağ ayağını sağlam bir şekilde oluşturmak gerekmektedir. Kurumlarda Sosyal Ağlardan sorumlu bir yapı olmalıdır.

Ülkemizde Bilişim insan gücünde ciddi sorunlar var; en başta vizyon ve plan eksikliği öne çıkıyor. Okullarda bilişim eğitimini sorunlu. İlk 12 yılı düşünürsek, temel bilişim eğitimi seçmeli ve medya okuryazarlığı da seçmeli halde idi. Şimdi Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi kararı verildi. ACM lise fen kolunda bir öğrencinin 6 bilgisayar bilimi dersi almasını öneriyor; bu kültür derslerin ötesinde. Öğrencilerimize, bilgisayar/bilgi okur yazarlığı dışında, etik, güvenlik, estetik ve temel programlama, ağ, veri tabanı ve bilişim sistemleri kavramlarını öğretmeliyiz

İnternet Girişimciliğinin başarı ve başarısızlık örneklerine hep yer vermek istedik. Ebru Baranseli hocamızın öncülüğünde bazı Girişimcilik Başarı öykülerine programda yer verdik. Yine aynı ekipten arkadaşlarımız, deneyimlerini “Bir İçerik Nasıl Üretilir” çalıştayında katılımcılarla paylaşacaklar. Mahremiyete ve Güvenliğe yoğun saldırılardan kendi korumak isteyenlere “Kişisel Güvenlik” çalıştayını 3 günde tekrarlanacak. Mobil Pazarlama konusunda seminer-çalıştay arası bir oturumumuz var. Özgür Yazılımlar bu konferans serisinin önemli bir parçası olmuştur. Bu yıl da 2 seminer ve 1 çalıştay özgür yazılım temelli. İki kızımız “Nasıl Linux Çekirdeğine Katkı Yapılır ?” da deneyimlerini paylaşacaklar. Linux ve özgür yazılım ülkemiz için, güvenlik, tasarruf, istihdam, rekabet ve bilişimci yetiştirmek için önemlidir. Özgür yazılım dünya üzerinde çok geniş bir insan ağının imce usulüyle ürettiği ve insanlığın ortak mülkiyetinde olan yazılımlardır. Dünya üzerinde 1 milyon civarında özgür yazılım projesi devam etmekte, bu projelerde 10 milyonu aşkın geliştirici katkı vermektedir. Özgür Yazılımın yansımaları olarak açık erişim, açık ders malzemeleri, açık bilim, açık kitap, açık biyoloji, creative commons, crowd sourcing, crowd funding, wikipedia gibi paylaşma ve katılım felsefeli projeler gelişmektedir. Bir Paylaşım Ekonomisi; bisiklet, araba paylaşmak gibi, öne çıkmasına öncülük etmektedir.

İnternet Yasakları ve wikileaks/Snowden hakkında birkaç şey söylemek istiyorum. Ülkemiz 5 yıldır, 5651 nolu yasa yoluyla, tabir caizse, “İnternetle Savaşıyor”. Ülke olarak kanıksadık ama, 5651’in getirdiği yapı, demokratik hukuk devletinde kabul edilemez bir Hukuk Faciasıdır. Bu filtre uygulaması ile daha kötü bir hal aldı. Filtre haktır, ama devlet yaparsa sansürdür. Çocukları koruma konusunda bir anlaşmazlık yok. Sorun bunun nasıl yapılacağıdır. Devletin “ben kendi başıma gizli bir liste hazırlarım, bunu kimseyle paylaşmam ve tartışmam” demesi, yasal olabilir ama, meşru ve hukuki olamaz. Hoşgörü, diyalog ve yönetim içinde insan odaklı çözüm aramalıyız. Saydam ve katılımcı yapılarla, ifade özgürlüğü ekseninde sorunu çözmeliyiz.

Türkiyenin dünya İnternet literatüre girdiği iki nokta öne çıkıyor: biri YouTube engellemesiyle öne çıkan yasakçı bakış, diğeri ise Gezi olayları sırasındaki Sosyal Ağ kullanımınıdır.

Bütün dünyada devletler, interneti zapturapt altına almak istiyorlar, ama kitleler daha açık bir toplum istiyorlar; saydamlık, hesap verilebilirlik, yönetime katılma, ve refahtan pay istiyorlar. Bunu kamu yönetiminden istedikleri kadar, tüm kurumlardan istiyorlar. Wikileaks’i dünya yurttaşlarının gerçekleri öğrenme, saydamlık talebi penceresinden bakmak gerekir. Snowdeni de aynı yönde yapılmış önemli bir katkı olarak görmek gerekir

İnternet, sosyal ağlarla, yeni medyayla, kitlesel projelerle, pek çok insanı tedirgin ediyor. İnternet yaşamın vazgeçilemez bir gerçeği oldu. Biz diyoruz ki, İnternet'den Korkmayalım! Onu öğrenelim! Olanaklarını ve olası risklerinin farkında olalım. İnterneti kendimizi geliştirmek, işimizi geliştirmek, daha iyi yapmak, daha iyi dünya vatandaşı olmak için kullanalım. Nasıl elektriği, telefonu kullanıyorsak, interneti de aynı ölçüde doğal kabul edelim. Kendimizi özgürleştirmek, yenilemek için kullanalım. Demokrasiyi geliştiren bir yurttaş olarak katkımızı göstermek için kullanalım, toplumsal katılım ve denetim için kullanalım.

Biz, İnterneti çok önemsiyoruz. Bu konferansları da genelde interneti, özelde Türkiye internetini tartışacak, toplumun gündemine koyacak, ve ülkemizin gelişmesine katkı verecek bir platform, ortak akıl için bir ortam olarak tutmaya çalışıyoruz, çalışacağız. İnternet konferansını, ülkenin Bilgi Toplumu ve e-devlet çabalarının gözden geçirileceği, geri besleme yapılacağı bir dost ortamı yapmak istiyoruz.

Bu hedefe ulaşmada bugüne kadar istediğimiz başarıyı elde edemedik ama bu davet bizim!

Katkı veren herkese tekrar teşekkür eder, başarılar dilerim.

İnet-tr YK Adına

Mustafa Akgül

9 aralık 2013